

Soundcraft Si Compact 24

Tento **test** bude tak trochu jiný. Je to tím, že v našem Malém divadle v Liberci odešel do věčných lovišť námi všemi oblíbený analogový mix **Soundcraft Venue**. Bylo tedy třeba hledat za něho náhradu. Bráno z perspektivy analogových konzolí, sháněli jsme mix, který má dvacet čtyři vstupů, osm podskupin a alespoň šest auxů. Nicméně, **audio technologie** se dnes ubírají jiným směrem a doba tak nějak více přeje přístrojům pracujícím **s binárním kódem...**

...digitální cestou jsme se po letech analogové **mixáže** rozhodli jít i my. A protože rozpočet malé scény **oblastního divadla** není zrovna nakloněn příliš vysokým výdajům, **patřila cena** k zásadním kritériím našeho výběru. Nicméně i tak nám při mapování terénu **padlo do oka** několik mixů, včetně recenzovaného **Soundcraft Si Compact 24**. Náš zájem o tento pult pramenil zejména ze skutečnosti, že totiž **za cenu jen o něco málo vyšší**, než je cena srovnatelné analogové konzole, dostaneme **digitální mix** se vším, co k němu patří, čímž mám na mysli například dynamický **procesing** na každém kanálu, **efektové procesory** přímo na palubě pultu, možnost ukládání show, či ukládání a vyvolávání scén. Zkrátka a dobře: **výhod pro práci divadelního zvukaře** je v digitálním řešení skutečně mnoho!

Digitální mixážní pult

Soundcraft

Si Compact 24

Pracovní plocha

Nejprve se trochu rozhlédneme po pracovní ploše mixu. Hned na první pohled upoutá naši pozornost volná plocha v levém horním rohu mixážního pultu. Na odložen laptopu nebo scénáře se zdá příliš malá a předpokládám, že kávu (či jiný zvukařem oblíbený nápoj) se nikdo z nás na takové místo odložit neodváží. Jedinou rozumnou hypotézou zůstává, že tato plocha bude zamýšlena pro odložení tabletu. Že by iPad? Od obchodní firmy zastupující na našem trhu firmu Soundcraft jsem se dozvěděl, že výrobce skutečně pracuje na bezdrátovém ovládní mixů Si Compact prostřednictvím aplikace určené pro toto aplikované zařízení. V současnosti je to podle slov dovozce jedna z priorit výrobce. Uvidíme tedy, kdy se dočkáme. Každopádně konkurence tuto technologii již nabízí a tak je celkem logické, že Soundcraft nehodlá zůstat pozadu.

Dalším "oko-chytavým" prvkem pultu byla poměrně pestrobarevná plocha s otočnými encodéry, které při soustředěnějším pohledu snadno identifikujete jako ovládací prvky přiřaditelného channel stripu (Assignable Channel Strip, ACS). Ten je složen z prvků IN, GATE, COMP, EQ a OUT. Jeho modře rámovaná vstupní sekce disponuje osmisegmentovým stereo metrem, tlačítkem pro zapnutí phantomu (48V), tlačítkem pro otočení fáze, ovladačem Gain/Trim a laditelným HP filtrem, který lze nastavit od 40 Hz do 1 kHz. Zelená barva zvýrazňuje dynamickou sekci, ve které najdeme kompresor a gate. U gateu máme k dispozici kontrolery ATTACK, RELEASE, DEPTH, THRESHOLD, S/C LPF a S/C HPF. Dále je zde umístěna trojice diod signalizující stav gateu, OPEN (zelená), HOLD (žlutá) a SHUT (červená). Nezbytné je ještě tlačítko pro zapnutí a vypnutí gateu. Podobně je pak i kompresor vybaven prvky ATTACK, RELEASE, GAIN, THRESHOLD a RATIO. Pět červených diod zobrazuje záběr kompresoru a tlačítkem COMP je možné kompresor zařadit nebo vyřadit ze signálové cesty.

Ovládací prvky sousedícího čtyřpásmového ekvalizéru (HF, HI MID, LO MID, LF) lemuje červená linie. Jeho HF pracuje v rozsahu od 0,8 kHz do 20 kHz, HI MID a LO MID mají stejné pracovní rozsahy od 22 Hz do 20 kHz a LF lze ovládat v rozsahu od 22 do 500 Hz. Důležitou informací je skutečnost, že HI MID a LO MID jsou doplněny o parametr Q (quality), lze tedy u těchto frekvencí měnit šířku pásma. Ani zde nechybí podsvícené tlačítko pro zapnutí/vypnutí EQ.

Žlutá barva je přiřazena výstupní sekci OUT. Zde výrobce umístil prvek DELAY, který funguje v rozsahu od 0 do 400 samplů a dále od 10 ms do 500 ms. Také zde orientoval ovládní panorámy PAN a jsou zde tlačítka pro routing do sběrnice LR (main, master) a MONO. Nutno upozornit, že všechny knoby channel stripu jsou doplněny podsvícenou stupnicí.

Pravá horní část pracovní plochy je jako obvykle vyhrazena metrum mixu. Zde je možné sledovat metry vybraného kanálu, sběrnice L, R a MONO. Vpravo nalezneme knob MON LEVEL, kde je možné nastavit hlasitost poslechu ve sluchátkách.

Zcela nahoře, ještě nad metry, je umístěn konektor pro připojení lampičky (12 V), USB konektor pro flash disk a hlavní vypínač konzole. Naopak dole, pod metry, je situován nevelký dotykový displej s tlačítky MENU a APPLY. Ovládací prvky displeje ještě šikovně doplňuje otočný ovladač SCROLL. Vlastní displej v základním zobrazení nabízí rychlý přístup k základním konfiguračním funkcím mixu. Jsou zde záložky SHOW, SYSTEM, PREFS, INSERT, SOLO, OSC, MONITOR, INPUTS, OUTPUTS a EQ. (K displeji se ještě dostaneme v praktické části recenze.)

Pod dotykovým displejem jsou situovány ovládací prvky efektových procesorů. Jsou umístěny v modrém poli a nesou logo Lexiconu. Si Compact nabízí hned čtyři FX procesory, přičemž ke každému náleží jeden otočný encoder a tapovací tlačítko TAP. To poskytuje pohodlnou kontrolu nad tempem delayů. S jejich pomocí lze snadno zadat tempo skladby, kterou právě zvučíme. Kulaté tlačítko LEX pak přepne dotykový displej do režimu zobrazující parametry nastavení jednotlivých FX procesorů.

Pod pracovní plochou channel stripu je umístěna dlouhá řada hranatých tlačítek, jejichž účelem je routing signálu a výrobce ho nazývá tOTEM (The One Touch Easy Mix) Nalezneme zde BUS 1 až BUS 14, MTX 1 až MTX 4 a FX 1 až FX 4. Bráno od konce, tlačítka FX routují do FX procesorů, MTX do matrixu a BUS do jednotlivých sběrnic.

Sběrnic si můžeme v Si značně přizpůsobit, kromě jejich počtu; záleží zcela na uživateli, jaké kombinace podskupin a auxů (je jedno, jestli prefader nebo post fader) bude chtít využívat. Toto je velmi příjemné, protože konfiguraci lze přizpůsobit přímo na míru každému představení.

Prakticky celou spodní polovinu pracovní plochy Si Compact zabírají kontrolery a fadery jednotlivých kanálů. Fadery disponují motorovým pohonem a jsou dlouhé 100 mm. Nad každým faderem najdeme tlačítka SOLO, SEL (select, výběr), ON a dvojici sloupců s LED indikátory, které zobrazují stav gatu (červený křížek v případě zavřeného gatu), záběr kompresoru (levý červený sloupec) a sílu vstupního signálu. Každý fader je ještě doplněn otočným encodérem, jehož funkce se přepíná pomocí tří tlačítek, která jsou umístěna hned vpravo vedle těchto knobů. Nalezneme zde GAIN, FILT a PAN. Při stisku tlačítka GAIN se všem encodérům přiřadí funkce gainu, případně trim pro linkové vstupy. Tlačítko FILT změní encodéry v ovladače HI-PASS filtru a konečně PAN přiřadí zmíněným ovladačům funkci panorámy.

Další skupinou tlačítek je dvojice CLR a SOLO CLR. Tato tlačítka zpřístupňují řadu resetovacích funkcí. Přidržením CLR a současným stiskem SEL libovolného vstupního kanálu tak například dosáhneme resetu celého kanálu, ve spojení s konkrétním tlačítkem

■ **Distributor: AudioMaster CZ s.r.o**
Ocelářská 937/39, 190 00 Praha 9
Tel.: 800-131-134
obchod@audiomaster.cz,
www.audiomaster.cz

■ **Doporučená cena: 149 900,- Kč**

■ **www.soundcraft.com**

■ **Autor recenze: Miloš Vondráček**

procesoru pak vyvolání základního nastavení EQ, kompresoru či geytu pro vybraný kanál. Podobně se dá toto tlačítko využít u sběrnic. Ve sloupci pod výše zmíněnými prvky je ještě sekce Mute skupin. Si Compact umí celkem čtyři mutovací skupiny a práce s nimi je velmi intuitivní. Po zmáčknutí tlačítka SETUP a příslušné mutovací skupiny stačí navolit požadované kanály pomocí tlačítek SEL.

Nejníže v tomto poli je skupina ovládacích prvků označená FADERS. Je to svým způsobem přepínání jednotlivých pater (layerů) faderů. Velké kouzlo malých digitálních pultů spočívá v tom, že řada ovládacích prvků má hned více funkcí. Nejinak tomu je také u faderů. Aby bylo možné se k nim pohodlně dostat, je zde právě sekce FADERS, která dovoluje

přepínat mezi IN A, IN B (což je přepínání vstupů), BUS (sběrnice) a MTX (matrix, matice). Poslední dvě tlačítka GEO/LO a GEO/HI přiřazují příslušným faderům funkci grafického EQ. Tento ekvalizér lze přiřadit kterékoli sběrnici. Pro mne a mé divadelní kolegy je velmi důležitou částí čtveřice tlačítek, která je bez výraznějšího označení až téměř nenápadně umístěna nad master fadery. Jsou to tlačítka CUE LIST, STORE, NEXT a RECALL. Věřím, že mnozí z vás již vědí, nebo alespoň tuší, že jde o ovládací prvky snap shotů, scén či „kjuček“. Každý tomu říkáme trochu jinak. Většinou podle toho, na jaké digitální konzoli jsme se s touto funkcí poprvé setkali. CUE LIST vyvolá na dotykovém displeji seznam jednotlivých scén. Pokud nemáme žádné scény uložené, pak bude seznam prázdný. Pro vytvoření scény stačí prosté stisknutí tlačítka STORE a mix si scénu (nastavení mixu v daném okamžiku) uloží pod defaultním jménem s pořadovým číslem. Tuto scénu je pak možné kdykoliv vyvolat stiskem tlačítka RECALL. NEXT je pak možné použít pro vyvolání následující scény. Pokud vznikne potřeba vrátit se do předchozí scény, lze využít kombinaci tlačítek NEXT a ALT. Tím se dostávám k patrně poslednímu tlačítku, jehož funkci jsem ještě nepopsal. ALT je něco jako alternativní klávesa, podobně jako shift nebo fn na mém MacBooku. Jednoduše: jde o tlačítko zpřístupňující další funkce, jako například copy a past. Ještě musím doplnit, že jednotlivé scény lze snadno editovat a vzájemně mezi sebou přesouvat.

Zadní panel

Zadní panel lze snadno rozdělit do tří řad připojovacích konektorů. První, respektive horní řadu tvoří „překvapivě“ čtyřicet vstupních konektorů XLR. Každý tento vstup je vybaven červenou LED, signalizující zapnutí phantomového napájení. Druhá řada, tedy prostřední, je graficky zvýrazněna bílou barvou a obsahuje pouze výstupní konektory XLR. Těch je celkem 16 a je na uživateli, jak tyto výstupy uspořádá. Třetí řada, nejspodnější, je asi nejzajímavější. Zcela vlevo je zakrytý slot pro rozšiřující kartu. Těchto karet jsem našel na internetu pět. Dvě z nich rozšiřují výstupy mixu o AES/EBU, přičemž první z nich je vybavena konektorem BNC pro word clock a paralelním AES Out/In 1-8. Druhá pak disponuje dvěma vstupními a výstupními konektory XLR. Další karta je z produkce firmy Aviom a přináší rozšíření o rozhraní A-Net řady PRO 16 series. Předposlední karta umožňuje rozšíření o rozhraní MADI a je osazena konektory pro metalické MADI sítě vedené po rozhraní CAT 5. Poslední karta pak pomůže rozšířit Si Compact o rozhraní CobraNet. Dalšími konektory zadního panelu jsou čtyři insert returny a čtyři insert sendy v provedení konektorů TRS. Následuje konektor RJ5 pro rozhraní HiQnet. Dále je pak Si vybaven vstupem a výstupem AES EBU, v klasickém provedení

Výrobce zamýšlel digitální pult Si Compact především pro live zvucení v klubech a na akcích menšího rozsahu.

XLR, a je doplněn zeleně svítící diodou LOCK. Připojovací terminál pak pokračuje čtveřicí TRS konektorů stereo vstupu 1 a 2. Samostatnou částí je sekce konektorů pro synchronizaci a MIDI komunikaci. Nalezneme zde BNC pro word clock a DIN konektory pro MIDI In a MIDI Out. Posledním konektorem je zdírka pro připojení napájení. Zadní panel Si ještě přináší několik dobrých rad a informací. Například o tom, že není dobré vystavovat mix dešti a vlhkosti nebo že mix je vymyšlený a zkonstruovaný ve starobylé Anglii, ale vyrobili ho ve velké Číně.

Ještě bych měl podat čtenáři testu informaci, že Si Compact pracuje se zvukem v rozlišení 24 bitů při smplovací frekvenci 48 kHz a pracuje s plovoucí desetinnou čárkou. To je dobré pro dostatečný dynamický rozsah a domnívám se, že je to předpokladem dobrého digitálního mixu. Základem operačního systému je Windows XP. Zřejmě z toho vyplývá skutečnost, že off-line editor je dostupný pouze pro operační systémy Win. Nu což, my ovocnáři budeme asi muset do svých strojů nainstalovat takový ten systém, který se vypíná tlačítkem START.

Dotykový displej nabízí rychlý přístup k základním konfiguračním funkcím mixu. Kulaté tlačítko LEX pak přepne displej do režimu, zobrazujícího parametry nastavení jednotlivých FX procesorů.

SI Compact a prkna, která znamenají svět

Konečně nastal den, kdy do zvukové režie našeho divadla dorazil Soundcraft SI Compact 24. Po vlastním vybalení z papírové krabice jsme se vrhli na první seznámení s pultem. Díky tomu, že je SI Compact vybaven analogovými vstupy a výstupy bylo možné mix ihned připojit ke stávajícímu audio rozvodu divadla a to i přes to, že v tuhle chvíli tento rozvod není zcela v ideálním technickém stavu. Máme zde v tomto směru jistý technologický dluh, ale věřím, že se blýská na lepší časy. Ani moc nepřeháním, když napíšu, že jsme starý pult odpojili a jednoduše připojili nový. Bylo potřeba přepájet jen pár auxových konektorů. V tomto ohledu analogové konektory vstupů a výstupů považuji rozhodně za výhodu. Komu by to nestačilo, může k pultu dokoupit MADl kartu a digitální stage box. Přenos je pak realizován pomocí digitálního protokolu MADl. Místo analogového páráku mezi jevištěm a FOH je pak použit datový kabel typu CAT 5.

Po zapojení síťového napájení, se na nás zeleně rozblíkalo tlačítko power. Krátkým stiskem tohoto tlačítka jsme spustili vlastní start mixu. Power přestalo blikat a rozsvítlo se trvale. Start mixu vyžaduje trochu trpělivosti, přeci jen je to počítač a s tím je potřeba také počítat! Po pěti vteřinách naběhne displej, po dalších pěti vteřinách se rozsvítí osvětlovací lampička mixu a na displeji se zobrazí informace o bootování systému. Celý start mixu, to znamená od zapnutí po naběhnutí, trvá asi 40 vteřin. Při své vzpomínce na některé konkurenční produkty se neubráním dojmů, že je to vlastně rychlé.

V dalším kroku jsme si museli promyslet, jaké bude rozložení jednotlivých vstupů a výstupů. K tomu nám posloužily záložky na hlavním displeji, INPUT a OUTPUT. Pokud budete používat pouze analogové vstupy na mixu jako my, pak je nejnázornější přiřadit prvnímu kanálu první vstup a tak dále. Ovšem v situaci, kdy bude k mixu připojen ještě MADl stage box, pak určitě oceníte, že si můžete na jakoukoliv kliku dát prakticky jakýkoliv vstup. Výhodou je rovněž možnost patchování jediného předzesilovače na dvě kliky.

V takovém případě jedna klika zpracovává signál pro hlavní výstup a druhá jen do odposlechu nebo in-ear monitoru. Toto nastavení je vhodné například pro zpěváka, který nechce kompresor do monitoru, nebo pokud vyžaduje hodně odlišnou ekvalizaci do monitorů.

Vraťme se ale zpět do zvukové režie našeho divadla. Po krátké rozvaze jsme s kolegou dospěli k názoru, že nejpohodlnější pro nás bude co nejvíce dodržet původní zapojení zvukové režie. Proto jsme použili master jako výstup do zvukové režie, dále bus 1 až 6 pro hlavní výstupy do sálu divadla, bus 7 a 8 pro pomocné výstupy do sálu divadla (přídavné reproboxy, sluchátkový distributor atd.). Výstupy 9, 10 a 11 jsme nakonfigurovali jako pomocné technické výstupy, například výstup pro světelnou režii nebo do foyer divadla. Abych nezapomněl, bus 13 a 14 jsme využili pro jednoduchý záznam analogového signálu ze sálu divadla. V tomto bodě mě trochu zamrzelo, že naše zvuková karta Motu 828 mk II disponuje pouze digitálním vstupem S/PDIF a ne AES/EBU, jak je tomu u SI Compact. Aby bylo možné využívat digitální propojení mezi pultem a kartou, bude potřeba konvertor těchto signálů. Pro tuhle chvíli jsme se spokojili s analogovým propojením.

Při nastavování výstupů na SI Compact je ještě potřeba zvolit, v jakém režimu budou pracovat. Pokud zvolíme pre-fader, fadery jsou podsvíceny žlutě; pokud post-fader, fadery svítí zeleně. Působí to opravdu moc pěkně a je to velmi přehledné. K přepínání modů pre a post jen uvedu, že vše, co posíláme u nás v divadle do sálu, je obvykle v módu post. To proto, že když se stahuje fader s audio příspěvkem během inscenace, je zapotřebí, aby příspěvek „potlumil“, případně přestal hrát ze všech výstupů. Výjimku pak tvoří odposlechy pro kapele a případně záznamové cesty.

Při připojování audio zdrojů jako je CD, MD a případně výstupy ze zvukové karty počítače jsme měli na výběr ze dvou možností. A to buď signál připojit do jednoho ze dvou stereo vstupů (TRS) na zadním panelu, nebo použít pro každý stereo vstup dva běžné mono vstupy (XLR). Při první

variantě jsme narazili na omezení pouze na dva vstupy, a to ještě za cenu ztráty dvou FX procesorů. Dalším omezením je skutečnost, že tyto stereo vstupy je možné napatchovat pouze na kliky 33, 34, 35 nebo 36, které se nacházejí až v druhé vrstvě faderů (IN B). Bohužel tyto fadery současně slouží jako návraty z jednotlivých FX procesorů. Já sice o tom píšu jako o omezení, ale ruku na srdce, osobně si obvykle vystačím se dvěma FX. Moc hezky je barevně rozlišeno to, jestli na daných faderech máme stereovstup (fader svítí fialově), nebo návrat z FX (v takovém případě fader svítí modře). Je to podobné jako rozlišení sběrnice v režimech pre a post.

SI compact umožňuje vytvářet stereo vstupy takzvaným linkováním, tedy spojením dvou mono vstupů do jednoho sterea. Zde je potřeba se řídit drobným pravidlem. Do sterea lze spojit vždy lichý vstup se sudým, nikoliv obráceně. To znamená, že nelze vytvořit stereo spojením například kanálů 4 a 5. Lze to udělat s kanály 3 a 4, případně 5 a 6. V takové situaci se spojené fadery podbarví bílým podsvícením a kontrolu nad pravým faderem převezme levý. Pravý fader se pouze veze v závěsu za levým pomocí motoru. Při jeho manuálním posunutí je jaksi zabrzděn. Co mě vyloženě překvapilo je skutečnost, že při vytvoření takového sterea se také rovnou nerozhodí panorama obou kanálů a je tak nutné ji nastavit ručně.

Už jsem se zmínil o FX návratech, ale ještě jsem neprobral architekturu FX procesorů. Každý ze čtyř FX procesorů má 29 presetů. Jen pro přehled je zde alespoň vyjmenuji: Small Hall, Large Hall, Drum Hall, Vocal Hall, Small Plate, Large Plate, Drum Plate, Vocal Plate, Chamber, Room, Ambience, Gated, Reverse, Spring, Studio Delay, Mono Delay, Pong Delay, Two Tap Delay, Modulated Delay, Tape Delay, Reverse Delay, Chorus, Flanger, Phaser, Tremolo Panner, Rotary, Vibrato, Pitch Shift a Detune. Snad jsem na nic nezapomněl. Během testu jsem zjistil, že není možné ukládat jednotlivá nastavení do vlastních presetů. To lze ovšem obejít uložením do scény. Při jejím vyvolání se pak vyvolá i změněný efekt. Kvalita efektů a zejména pak dozvuků mně přišla dostatečná, ale věřím, že ne každému bude vyhovovat.

Mně se naopak velmi líbí rychlý přístup k nastavení efektů, a to včetně tapovací tlačítka. Čtyři nezávislé FX procesory poskytují dostatečně silný efektový arzenál, kterým „odstřílel“ nejednoho režiséra.

Samotnou kapitolou je sekce grafického ekvalizéru navrženého ve spolupráci s legendární značkou BSS. Práce s ním je, jak jsem zjistil, velice jednoduchá. Je potřeba si vybrat výstup pomocí tlačítka SELECT, a po té vstoupit do nastavení grafického ekvalizéru. To uděláme pomocí tlačítek GEQ LOW GEQ HI. Prvních čtrnáct faderů zprava se změní v potenciometry grafického EQ a červeně se podsvítí. Co je zajímavé a velmi příjemné je to, že totiž v nulové pozici je jakási aretace. Myslím, že je to tím, že motory faderů jdou v tomto místě při přejezdu do protitahu, což vytváří dojem aretace. (Viděl jsem to u mnohem dražších konzol.)

Drahý Kadle...

První, téměř bojové, nasazení Si Compact 24 proběhlo během generálních zkoušek na chystanou premiéru představení Kabaret R. I. P., aneb drahý Kadle, kampak dneska po divadle? Pro realizaci této inscenace jsme do Si zapojili čtyři mikrofony, dva zpěvové dynamické mikrofony a dva kondenzátorové mikrofony zavěšené nad určitou částí scény. Dále jsme potřebovali nazvučit elektrickou kytaru z malého komba a pianino. Ke kombu jsme dali dynamický mikrofon a pianino jsme pokryli dvěma kondenzátory. K tomu ještě příspěvky, které jsme odbavovali z MacBooku. Když k tomu přidám technologické vstupy a výstupy, řekl bych, že jsme mixu docela naložili.

Práce s mixem se ukázala být do velké míry intuitivní. Já ani kolega jsme s ovládáním mixu neměli žádné významnější potíže. Snad jen jsme si museli zvykat na práci s jednotlivými encodery. Jejich světelná stupnice ukazuje jakoby v hrubším rozsahu. Jemnější nastavení se zobrazuje na dotykovém displeji, a to v okamžiku, kdy daným knobem pootočíte. Co mi činilo potíže je skutečnost, že název daného kanálu se zobrazuje bílým písmem na světle šedém podkladu. Přiznávám, mám potíže se zrakem. Zároveň jsem ale přesvědčen, že použitím kontrastnějšího zobrazení by se práce s mixem stala pohodlnější pro každého.

“Nasazení pultu v divadelním provozu výrobce asi ne zcela předpokládal, přesto si troufám tvrdit, že pro oblastní divadelní scénu může být ideálním řešením, ne-li jediným.”

Preampy mají dobrý dynamický rozsah a dostatečnou odolnost proti přebuzení. Zvuk je transparentní a dobře čitelný. No, „bodejť by ne“, topologie preampů je převzata z Ví série. Kompresory zabíraly dle mého očekávání. S jejich zvukem, záběrem a funkčností jsem byl naprosto spokojen – vznikaly pod patronací značky dbx a mělo to smysl. Používali jsme převážně jemnou až střední kompresi. Při práci s ekvalizérem jsem nezaznamenal žádné zpoždění mezi okamžikem, kdy jsem otočil encodérem a okamžikem, kdy se změna projevila ve zvuku. Naopak jsem zpoždění zaznamenal ve chvíli, kdy jsem v rámci displeje přepnul na zobrazení nastavení EQ. Při tomto režimu jakoby docházelo k mírnému zpoždění při ovládání snad celého mixu. Měl jsem pocit, jakoby si vykreslení křivky EQ na displeji „užíralo“ značné množství z výkonu CPU.

Velmi si cením způsobu, jakým se vstupuje do nastavení sendů do jednotlivých sběrnic a efektů. Zvláště pohodlné je využití stejného tlačítka pro vystoupení z tohoto nastavení. Během inscenace jsme využili dva FX procesory, přičemž jeden zpracovával delay a druhý hall. Jako velmi praktické se ukázalo přehledné umístění tapovacího tlačítka - samozřejmě hlavně ve spojení s delayem.

Podnět jsme s kolegou řešili zpoždění, které lze nastavit na channel stripu. Osobně tuto funkci považuji za docela důležitou při zvučení live produkci, a to hlavně v případě rozsáhlejšího souboru, jako je orchestr či bigband. Díky tomu, že zpoždění lze nastavit pro každý kanál zvlášť, lze dosáhnout větší prostorové hloubky zvukového obrazu, tím, že zdroj signálu, který je od posluchače vzdálenější, se do zvukového systému lehce zpozdí. K tomuto nastavení je potřeba vycházet z fyziky. Rychlost šíření zvuku ve vzduchu je závislá na nadmořské výšce a teplotě vzduchu. Pro zjednodušení uvažujeme hladinu moře a teplotu vzduchu 15 stupňů Celsia. V takovém případě můžeme počítat s rychlostí zvuku 340 metrů za sekundu (m.s⁻¹). Alespoň tolik říká oblíbená wikipedie. Z předchozího si lze odvodit, že 1 m je zhruba 2,94 ms. A to je na Si Compact (samplovací frekvence 48 kHz) 141,2 samplů. Jen připomínám, rozsah nastavení, jaké mix nabízí, je od 0 do 400 samplů a pak od 10 ms do 500 ms. Tím chci říct,

že kdyby byla stupnice cejchována rovnou v metrech, nebylo by potřeba se předešlou teorií až tak zabývat. Na druhou stranu trocha teorie nikoho nezabije. A pokud ano, pak žádná škoda. Protože v našem divadle používáme pro odbavování příspěvků do inscenací zvláštní software Qlab, a protože ten umí pracovat s MIDI, byli jsme s kolegou velmi zvědaví na to, jak toto bude fungovat ve spojení s Si Compact. MIDI jsme si zvykli používat hlavně v souvislosti s osvětlovacími pulty našich kolegů. Jako příklad uvedu baletní představení, které je postaveno celé na audio nahrávce. Na začátek takové audio nahrávky vkládáme MSC (MIDI show control) zprávu, u které nastavíme patřičné parametry, jako je typ povelu pro světelný pult, číslo světelné změny a MIDI kanál, na kterém bude světelný pult poslouchat. Výsledkem je přesný synchron světla a zvuku. Celé představení se dále řídí programem jednak v Qlabu a jednak ve světelném pultu, a to až do chvíle, dokud nevstoupí do hry lidský faktor, jako je například póza baletky před dalším číslem. Pak se celý proces znovu opakuje, jen s jiným programem. Dlouho jsme si mysleli, že z Qlabu budeme řídit změny scén v SiC. Ale to jen do chvíle, kdy po několikátém neúspěšném pokusu kolegovi došla trpělivost a sáhl po manuálu k Si. Budiž mu za to věčná sláva. Problém spočíval v tom, že SiC neumí přijímat MIDI, umí ho jen vysílat a to ještě v omezeném rozsahu. Posílá pouze MIDI Program Change. Po tomto zjištění stačilo k rozpočítání systému přistoupit jaksi obráceně - tedy Out z SiC do In na zvukové kartě. Bylo potřeba změnit nastavení v Qlabu v sekci Remote Control tak, aby povel Program Change spustil povel GO a následně pak přizpůsobit v SiC nastavení MIDI Program Change (ON), MIDI Transmit Channel a MIDI Program Number tak, aby odpovídalo nastavení Qlabu a příslušnému cue. Po těchto změnách se vše rozjelo a rozehrálo tak, jak jsme si předem naprogramovali. Od tohoto okamžiku jsme byli schopni pomocí tlačítka NEXT, na SiC, nejen měnit příslušné scény, ale také spouštět audio příspěvky, případně half playbacky a dávat světelné změny s přesným synchronem se zvukem. Z toho jsme měli opravdu velkou radost.

Mix jsme později zapojili do všech inscenací, které máme v Malém divadle na repertoáru. Obecně musím říci,

že jsme si na Si Compact velice zvykli a práce se nám celkově usnadnila. Využitím zvukových scén odpadá nutnost každou zvukovou scénu představení ručně „nakroutit“ a „doházet“ do ní příslušné fadery. Tím se vytvořili lepší podmínky pro kreativní práci zvukaře.

Soundcraft Si jsme ještě využili pro natáčení filmových pasáží do muzikálu Zpívání v dešti. Pult byl nastaven velmi podobně jako během běžného představení, jen jsme vytvořili ještě jeden stereo výstup pro záznam zvuku přímo do natáčecí kamery. Vlastní zvuk jsme snímali pomocí mikroportů. Tady musím přiznat, že to nebyla úplně šťastná volba, protože použití mikroportů přinášelo občas nežádoucí ruchy. Kromě toho bylo nutné je schovávat před vševydoucím okem kamery. Bohužel ve finální verzi, určené pro projekci během představení nebude možné posoudit zvukové kvality SiC. Je to tím, že v této verzi bude zvuk uměle „degradován“, abychom pro diváka vytvořili iluzi starého filmu ze začátku éry zvukového filmu.

Plus, mínus, autobus

Společně s kolegou jsem strávili dlouhé chvíle diskuzí nad Si Compact a jak už tomu tak bývá, našli jsme klady i zápory. Z hlediska mechanické konstrukce nám například vadila chybějící opěrka pro ruce zvukaře hned pod fadery - mimo jiné také proto, že zde je málo místa pro tradiční pásku s popisky pro snadnější kontrolu nad mixem. Řekl bych, že tvarová ergonomie samotného mixu by se mohla do budoucna ještě zlepšit. Na druhou stranu je to daň za malé (kompaktní) rozměry. Také mi ne zcela vyhovuje grafika dotykového displeje. Ostatně už jsem to zde popsal. Myslím, že bílé písmo na světle šedém podkladu není zcela ideální kombinace. Uvítal bych možnost si, alespoň částečně, přizpůsobit tuto grafiku, což by z hlediska softwaru nemusel být až takový problém. Další nevýhoda, na kterou jsme s kolegou přišli, je skutečnost, že FX returny zde mají pouze jediné místo a není možné si je poskládat do jiného patra nebo na jiné fadery. Chybělo nám něco jako user layer, uživatelská vrstva, kam by si mohl zvukař naskládat vše potřebné tak, aby to pak měl více po ruce. A konečně, co mi přijde z hlediska uživatele jako naprostý úlet, to je nevyužití posledních osmi faderů v druhé vrstvě. K té se dostaneme stisknutím tlačítka IN B. Tyto fadery jsou blokovány a nelze jim přiřadit žádný vstup ani FX return. To je škoda. Ale i tak je Si Compact 24 schopen obsloužit až 32 fyzických vstupů (samozřejmě za předpokladu rozšíření pomocí MADI stage boxu). Dále jsme s kolegou zaznamenali určitou latenci v ovládní mixu při větším obsazení. Tuto latenci podporuje také zobrazení grafické křivky ekvalizéru na displeji. Rád bych upozornil, že nejde o latenci ve zvuku, ale o určitou prodlevu při ovládní mixu. Dále mi vadí podivné chování mixu při linkování do stera. Mám na mysli ne-

Mix má velmi přehledné a intuitivní ovládní. Přehlednosti výborně napomáhají také barevně podsvícené fadery.

rozhození panoramy. Mé poslední záporné postřehy se týkají už jen scén a jejich vyvolávání. Při stisku tlačítka NEXT mi vyjždí jednotlivé fadery v následující scéně nikoliv naráz, ale postupně zleva doprava. Při několika kanálech jde o zlomek vteřiny, ale při změně scény v kompletně zaplněném mixu už je to něco málo přes jednu vteřinu. Při live koncertu v tom nevidím žádný problém, ale rozhodně je s tím potřeba dopředu počítat - na divadle tím spíše!

Ano, popsal jsem negativa a teď to může chvíli vypadat, že Si Compact je úplně propadák, neku-li šrot. Ale tak tomu rozhodně není. Si nabízí kvalitní digitální zvuk se vším, co k tomu patří. Velmi jsme ocenili kvalitu zvuku a pohodlnou editaci. Mix má opravdu velmi přehledné a intuitivní ovládní. Vlastní přehlednosti výborně napomáhají barevně podsvícené fadery. Myslím, že využití mixu je velmi variabilní. Analogové vstupy jsou určitě výhodou, lze tak využít stávající analogový párák či rozvod, stejně jako jsme to udělali my v našem divadle. Naopak rozšiřující karty dělají z Si Compact technického dračce, který se rozhodně neztratí v dnešním zvukovém světě. Zajímavou formou využití těchto technologií v divadelním provozu vícesouborového divadla by mohl být záznam orchestru v digitální kvalitě pomocí MADI. Důležitý je také příslib výrobce pro vzdálené ovládní pomocí tabletu a WiFi. Výhody tohoto spojení jsou, myslím, zřejmé. S tabletem v ruce se mohou postavit kamkoliv na jeviště vedle herce či hudebníka a tam nastavit zvuk přesně podle jeho přání. Není pak nic snazšího, než toto nastavení uložit do scény. Další výhodou tabletu by pak mohla být zobrazovací schopnost. Tablet by pak mohl sloužit během představení či hudební produkce, jako rozšiřující monitor. Ovšem to jsou, zatím, písně budoucnosti. Jak moc pak bude tato budoucnost blížká nebo naopak vzdálená záleží na

výrobci a jeho vývojovém týmu. V tuto chvíli se musíme spokojit s off-line verzí editačního softwaru pod Windows. Ten je volně dostupný a dá se stáhnout z webu. Řada „záporů“, které jsem výše popsal, lze myslím odstranit softwarovou úpravou (upgradem) a pak může ledacos být trochu jinak.

Slovo závěrem

Opět jsem se dostal ve své recenzi k místu, kdy je potřeba shrnout pohled na testovaný produkt do několika vět. Za sebe a myslím, že i za své kolegy mohu říct, že Si Compact 24 by se nám v našem divadle moc líbil. Jestli se stane pevnou součástí našeho audio řetězce - to v tuhle chvíli nemohu zcela říct, protože to nevíme. Záleží hlavně na zřizovateli, ten platí, a kdo platí, ten poručí. Každopádně Soundcraft Si Compact v našem divadelním testu obstál na výbornou. Poměr ceny s výkonem a dalšími možnostmi propojení dělají z Si Compact 24 dobré řešení pro naše divadlo. Chtěl bych zdůraznit, že filozofie, s jakou výrobce Si Compact vytvářel, jasně tento mix určuje hlavně pro live zvučení v klubech a na akcích menšího rozsahu. Si Compact je především startovacím modelem společnosti Soundcraft do světa digitálních konzolí, a to jak v cenové rovině, tak v cílové skupině budoucích uživatelů. Tím myslím jednoduché intuitivní ovládní, které usnadní přechod z analogového mixu na digitální. Rozšiřující karty a stage box pak mix posouvají do vyšší kategorie. Domnívám se, že nasazení v divadelním provozu výrobce asi ne zcela předpokládal. Přesto si troufám tvrdit, že pro oblastní divadelní scénu (s nepřiměřeně malým rozpočtem) může být ideálním řešením. Ne-li jediným.

Ceny zbyvajících komponent této řady jsou:

Si Compact 16 - 114 900,- Kč, Si Compact 32 - 179 900,- Kč,
Si Compact Stage Box CAT5 - 99 990,- Kč, Si Compact
Stage Box MADI - 99 990,- Kč